

Bruksela, dnia 18 listopada 2015 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 15/2015

**Sprawozdanie z posiedzenia Komisji Spraw Zagranicznych PE (AFET)
z udziałem ministra spraw zagranicznych Niemiec - Franka-Waltera Steinmeiera**

Bruksela, 15 listopada br.

Posłowie z Komisji Spraw Zagranicznych (AFET) spotkali się w poniedziałek, 16 listopada, z niemieckim ministrem spraw zagranicznych Frankiem-Walterem Steinmeierem. Dyskusja dotyczyła głównie skutków ataków w Paryżu. Minister zaznaczył, że „w walce z terroryzmem nie ma oczywistych recept”, a „sama tylko akcja militarna nie będzie wystarczająca dla przezwyciężenia problemu”.

Ataki terrorystyczne w Paryżu oraz potrzeba politycznego rozwiązania kryzysu w Syrii – to dwa główne tematy poniedziałkowego spotkania posłów z Komisji Spraw Zagranicznych z szefem niemieckiej dyplomacji.

Przewodniczący komisji AFET **Elmar Brok** (EPP, Niemcy) przyznał, że w tym momencie Europa stoi przed dwoma wyzwaniami: atakami terrorystycznymi i kryzysem uchodźców. Spytał, czy wspólny sojusz przeciwko ISIS w Syrii zależał jedynie od wdrożenia mapy drogowej ws. zawieszenia broni. Podkreślił, że „uchodźcy są ofiarami terroru, a nie jego częścią”.

Minister **Frank-Walter Steinmeier** wyraził kondolencje dla Francji. Przyznał, że był wówczas na meczu na stadionie. Podkreślił zaangażowanie państw członkowskich w walce przeciwko terroryzmowi. Przyznał, że nie ma gotowej recepty na to, jak walczyć z terroryzmem. Niektóre kraje przeprowadzają ataki z powietrza. Niemcy wspierają i szkolą tych, którzy walczą na miejscu z ISIS, w szczególności kurdyjskich Peszmergów w północnym Iraku. Działania wojskowe jednak nie wystarczą do pokonania terroryzmu. Podkreślił, że chociaż „nie ma powodów do optymizmu czy euforii”, to pewną nadzieję daje wynik ostatnich rozmów nt. Syrii w Wiedniu, w których wzięły udział zarówno USA, jak i Rosja, a także Iran i Arabia Saudyjska. Było możliwe ustalenie deklaracji ws. zasad, w tym podkreślenie integralności terytorialnej Syrii oraz wsparcie dla pokojowego współistnienia grup etnicznych i religijnych, a także poparcie dla wdrożenia uzgodnionego harmonogramu działań. Minister Steinmeier zauważył, że to „utopijne”, ale uzgodniono już mapę zawieszenia broni: „Opozycja i armia syryjska nie powinny już ze sobą walczyć, w innym wypadku nie będą mieć sił do walki z Państwem Islamskim i z Al. Nusra. W ciągu 6 najbliższych miesięcy powinni zostać nominowani członkowie tymczasowego rządu, a w ciągu 18 miesięcy powinny odbyć się wybory” – mówił minister. Przyszłość prezydenta Assada nie została jeszcze uzgodniona z powodu różnic pomiędzy kluczowymi graczami. Ponadto proces polityczny w Syrii powinien przebiegać pod auspicjami ONZ a de-eskalacja konfliktu ograniczy liczbę walczących w szeregach ISIS i Al. Nusra przyczyniając się do zwiększenia bezpieczeństwa Europy.

Odnosząc się do kwestii Ukrainy, minister Steinmeier przyznał, że nie ma powodów do świętowania, ponieważ proces pokojowy z Mińska przebiega z dużymi opóźnieniami, z uwagi na liczne przypadki łamania zawieszenia broni. Niemniej jednak zauważył pewne sygnały poprawy sytuacji od września tego roku. Odnosił się np. do procesu wycofywania broni lekkiej i ciężkiej przez Rosję. Przyznał, że Rosja obecnie jest również w większym stopniu skłonna do współpracy, co jest związane z zaangażowaniem sił wojskowych w Syrii. Z zadowoleniem przyjął odroczenie terminu jednostronnych wyborów przez separatystów, które mogłyby w poważny sposób naruszyć proces pokojowy z Mińska. Niemcy będą nadal angażować się na Ukrainie, w szczególności starając się współpracować w formacie normandzkim (spotkania przedstawicieli Francji, Niemiec, Rosji i Ukrainy). UE będzie musiała podjąć decyzję w kwestii przedłużenia sankcji, na podstawie realizacji umów z Mińska (przeprowadzenie wyborów, oddanie posterunków granicznych w ręce ukraińskich służb granicznych). Wskazał również, że jego kraj przejmie przewodnictwo w OBWE w 2016 roku. Prezydencja OBWE może odegrać ważną rolę w mediacji konfliktu ukraińskiego.

- **Wypowiedzi w imieniu grup politycznych**

W imieniu EPP poseł **Cristian Preda** (Rumunia) pytał, czy dopuszczalne jest wykorzystanie klauzuli solidarności z Traktatu z Lizbony oraz domagał się zniesienia sankcji nałożonych na Rosję, zanim opuści Krym.

W imieniu S&D poseł **Knut Flekenstein** (Niemcy) powiedział, że sankcje wobec Rosji mogą być zniesione jedynie wówczas, gdyby doszło do znaczącego postępu w realizacji procesu pokojowego z Mińska. Spytał również o możliwości usunięcia parlamentarzystów z "czarnych list" po obu stronach.

W imieniu ECR poseł **Charles Tannock** (Wielka Brytania) powiedział, że zapisy Traktatów z Lizbony oraz NATO o pomocy wojskowej i zbiorowej w przypadku ataku wojskowego nie zostały przywołane. Zastanawiał się nad konsekwencjami ataków w Paryżu dla funkcjonowania strefy Schengen i niemieckiej polityki "otwartych drzwi". W końcu zapytał, czy to możliwe jest zagwarantowanie prezydentowi Assadowi immunitetu w zamian za doprowadzenie do pokojowego rozwiązania konfliktu w Syrii.

W imieniu ALDE poseł **Joost van Baalen** (Holandia) spytał o przepisy, gwarantujące skuteczne zabezpieczenie granic zewnętrznych UE oraz o kwestię monitorowania granicy z Rosją przez władze ukraińskie.

W imieniu GUE / NGL posłanka **Sabine Lösing** (Niemcy) odniosła się do aktualnej niemieckiej kampanii uświadamiającej społeczeństwo w Afganistanie, która ma na celu przekonanie potencjalnych migrantów, aby nie korzystać z sieci przemytników w celu przyjazdu do Europy i poprosiła o zaprezentowanie stanowiska Niemiec w sprawie powrotu uchodźców afgańskich.

W imieniu Zielonych / EFA posłanka **Barbara Lochbihler** (Niemcy) powiedziała, że sprawcy zbrodni wojennych w Syrii nie powinni uniknąć odpowiedzialności. Zwróciła również uwagę na brak zgodności pomiędzy Rosją i niektórymi regionalnymi graczami, co do określania grup zbrojnych mianem terrorystów.

W imieniu grupy EFDD poseł **James Carver** (Wielka Brytania) pytał, czy zdolność państw członkowskich do ochrony swoich granic nie jest obecnie zagrożona przez funkcjonowanie strefy Schengen i spytał o stanowisko Niemiec ws. otwartych granic i swobodnego przemieszczania się w następstwie zamachów w Paryżu.

- **Pozostałe wypowiedzi**

Posel **Javier Nart** (ALDE, Hiszpania) pytał o to, „jak możemy walczyć z Państwem Islamskim, skoro wojskowi stratedzy mówią, że potrzeba na to 5,5 roku”? Mówił, że dotychczas nic nie zrobiono, by zniszczyć infrastrukturę państwa ISIS.

Posel **Takis Hadjigeorgiou** (GUE/NGL, Cypr) zauważył, że Turcja walczy z kurdyjskimi siłami Peszmergów, podczas gdy UE wspiera obie strony. Odniósł się również do kwestii cypryjsko-tureckiej.

Posłanka **Barbara Lochbihler** (Zieloni, Niemcy) pozytywnie przyjęła uchwaloną mapę drogową dla Syrii, ale przyznała, że należy jeszcze rozwiązać sprawę Assada: „Mówimy o zbrodniach wojennych, których sprawcy nie powinni uniknąć odpowiedzialności”.

Posłanka **Michèle Alliot Marie** (EPP, Francja) poruszyła kwestię zastosowania art. 222 Traktatu o funkcjonowaniu UE, który stanowi, że „Unia i jej państwa członkowskie działają wspólnie w duchu solidarności, jeżeli jakiegokolwiek państwo członkowskie stanie się przedmiotem ataku terrorystycznego lub ofiarą klęski żywiołowej lub katastrofy spowodowanej przez człowieka”. Posłanka dodała, że „być może to czas, aby rozpocząć dyskusję o europejskich siłach obrony”.

Posel **Afzal Khan** (S&D, Wielka Brytania) zauważył, że „trzeba zrobić więcej dla ochrony zewnętrznych granic i dzielenia się informacjami wywiadowczymi w bardziej efektywny sposób” i dodał, że „wielu europejskich muzułmanów obawia się odwetowych ataków i nasilenia się dyskryminacji”.

Wielu posłów poruszyło kwestię sytuacji strefy Schengen oraz komunikacji między władzami państw członkowskich. Posel **Charles Tannock** (ECR, Wielka Brytania) zapytał: „Dlaczego przed tygodniem niemiecka policja nie powiadomiła francuskich władz o aucie na czarnogórskich tablicach zatrzymanym na austriackiej granicy - pełnym broni i zmierzającym do Paryża?”.

James Carver (EFDD, Wielka Brytania) podkreślił „brak wystarczających kontroli granicznych” i zapytał, czy ataki w Paryżu „oznaczają koniec Schengen i kluczowej swobody poruszania się?”.

Arnaud Danjean (EPP, Francja) domagał się, by Niemcy zaangażowały się militarnie w Syrii.

Kati Piri (S&D, Holandia) krytykowała powiązanie kwestii negocjacji akcesyjnych z Turcją i kryzysu migracyjnego.

Eduard Kukan (EPP, Słowacja) pytał o przyszłość Bałkanów Zachodnich i obecne negocjacje akcesyjne państw z tego regionu.

Eugen Freund (S&D, Austria) był zdania, że zawieszenie broni w Syrii będzie wygodne dla Państwa islamskiego ISIS.

W swoich odpowiedziach minister **Steinmeier** w szczególności odniósł się do **konieczności bieżącej współpracy** pomiędzy policją, służbami bezpieczeństwa i wywiadowczymi państw członkowskich, w celu zminimalizowania ryzyka ataków terrorystycznych w Europie.

Powiedział, że **ani Francja, ani NATO nie uważają, by konieczna była naziemna interwencja wojskowa** przeciw ISIS, gdyż nie będzie ona pomocna w krótkim okresie.

Wspomniał też, że Francja będzie domagać się od Rady Bezpieczeństwa ONZ, aby przyjęła odpowiednią rezolucję.

Zgodził się, że ramy czasowe planu działania w sprawie Syrii są bardzo wymagające, ale w przeciwieństwie do pana Freunda, nie uważał, że na zawieszeniu broni skorzysta ISIS, ponieważ **przerwa w działaniach wojennych między siłami rządowymi i umiarkowaną opozycją syryjską ma na celu właśnie umożliwienie im walki z ISIS.**

Przyznał, że faktycznie są różnice między krajami arabskimi i Rosją, co do klasyfikacji radykalnych islamskich grup terrorystycznych i uznał, że kluczowe jest zaangażowanie większej liczby państw arabskich w rozmowy dotyczące Syrii.

Odnosił się do aktualnych rozmów między UE i Turcją na temat przepływów migracyjnych oraz do powiązania ich z rozmowami nt. akcesji Turcji do UE i liberalizacji wiz dla obywateli tureckich.

W jego opinii ważne jest, aby przeciwdziałać propagandzie szerzonej przez przemytników w Afganistanie i państwach Afryki subsaharyjskiej. Wspomniał o **konieczności przestrzegania przez władze afgańskie swoich zobowiązań międzynarodowych, co do przyjmowania z powrotem swoich obywateli, którzy nie uzyskali azylu w Europie.**

**Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska**